

KTÜ PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ 2016-2017 ÖĞRETİM YILI BAHAR YARIYILI

ÇEVRE TASARIM PROJE 6

PROJENİN KONUSU

Hızlı ve düzensiz kentleşme hareketleri doğal yapıyı tahrip ettiğinden dolayı kent insanı serbest zamanını geçirebileceği alanlara ihtiyaç duymaktadır. İnsanlar serbest zamanlarında dinlenmek, gezmek, görmek, birlikte olmak amacıyla kent içinde veya kırsal alanlardaki rekreasyon alanlarını tercih etmektedir. Mesire yerleri kent içi veya kırsal alanda en çok tercih edilen rekreasyon alanlarının başında gelmektedir. Mesire alanında yapılacak tasarım çalışmalarında amaç, doğal dokuyu bozmadan mevcut değerlerin doğru biçimde değerlendirilmesi ve kullanıcıların ihtiyacı olan fonksiyonları gerçekleştirecek alanların oluşturulmasıdır.

Verilen plan sınırları içinde Trabzon ili Arsin ilçesinde bulunan mesire alanı ve yakın çevresinin bir bütünlük içerisinde orman içi rekreasyon alanı olarak tasarlanması.

PROJENİN AMACI

Projenin genel amacı, Arsin ilçesinde bulunan mesire alanı ve yakın çevresine hizmet verecek çevre düzenlemesi ile rekreatif amaçlı çözümlerin üretilmesidir. Bu ders kapsamında öğrencilere kentsel peyzaj-kırsal peyzaj, rekreasyon alanlarının değerlendirilmesi, etkinlik alanlarının düzenlenmesi hakkında bilgi verilecek olup alan probleminin nasıl çözüleceği öğretilenektir.

Proje alanındaki bazı mevcut yapılar ve değerler dikkate alınacak, kaldırılması kararlaştırılanlar dışında diğerleri korunacaktır. Ancak, yapılacak düzenleme ile oluşturulacak çevrede peyzaj değerleri açısından kalıcı özellik gösteren yerler ve objeler tasarımda göz önüne alınabilecektir.

Her öğrenci geçerli olduğunu ilan ettiği planlama kriterlerine göre, kendi ihtiyaç programını belirleyip, çalışmalarını bu doğrultuda geliştirecektir. Tasarımlar, tüm yaş gruplarına hizmet verecek şekilde olmalıdır. Ayrıca, peyzaj mimarlığı ilkeleri doğrultusunda estetik ve işlevsel değer de taşınalıdır.

ÇEVRE TASARIM PROJE 6 SÜRECİ

Bu proje araştırma ve analiz ile tasarım sürecinden oluşmaktadır. Ders programı kapsamında uygulanması gereken süreç aşağıda belirtilmiştir;

1. ARAŞTIRMA VE ANALİZ AŞAMASI

Tasarım sorununu çözümllemek için ilk adımdır. Bu adımda; proje için gerekli harita altlığının temini, alan sürveyi, alan analizleri ve tasarım programının geliştirilmesi aşamaları gerçekleştirilmektedir.

- **Haritaların Temini:** Proje alanındaki mevcut fiziksel öğeleri içeren ölçekli bir plandır. Hazırlanan bu plan, tasarımın ilerleyen tüm evrelerinde kullanıldığından dolayı son derece önemlidir.
- **Alan Sürveyi:** Tasarımcı, altlık harita ile proje alanının mevcut durumunu karşılaştırarak eksik verileri alanda yerinde gözlem ve inceleme ile altlık harita üzerine aktarır. Sürvey bilgi ve belgelerin toplanmasını; analiz ise bu bilgi ve belgelerin değerlendirilmesini içerir. Alan sürveyinde toplanan bilgiler alanın gezilip dolaşılması, görüntülenmesi ve gözle görünen her şeyin dikkatli bir şekilde kaydedilmesi suretiyle elde edilmektedir.
- **Alan Analizi:** Proje alanının özel koşullarına uygun tasarım çözümünün nasıl olabileceğine dair stratejiler belirlenir. Peyzaj tasarımında analiz; proje alanının kullanıcı özellikleri, sirkülasyon, bina, donatı, manzara, yeşil alan, su varlığı ile proje alanın sorunlarının ve potansiyellerinin eksiksiz olarak incelenmesine bağlıdır.
- **Kullanıcı ile Görüşmeler, Gözlem ve Anket Çalışmaları:** Proje alanındaki sorunları tespit etmek, mevcut durumu ortaya koymak, alanın imkânlarını belirlemek amacıyla yerinde gözlem ve kullanıcılarla anket çalışması yapılmaktadır.

2. TASARIM AŞAMASI

Tasarım sorununun çözümlendiği adımdır. Bu adımda; alanı kullananlar için senaryo ya da işlev şeması oluşturularak tasarım ana kararları verilmektedir. Süreci ön tasarım, kesin tasarım planı ve bitkilendirme planı aşamaları izlemektedir.

- **Tasarım Programı:** Bir önceki aşama ışığında tasarım ana kararlarını içeren bir programın oluşturulması gerekmektedir.
- **İşlev Şeması:** Tasarım ana kararlarına göre oluşturulan program doğrultusunda belirlenen işlevlerin şemasal olarak gösterilmesi gerekmektedir.
- **Konsept Plan:** Çalışmanın amacına ve tasarım ana kararları ışığında bir konsept belirlenmelidir.
- **Form Çalışması:** Sözel ve şemasal olarak belirlenen tasarım ana kararlarına yönelik alternatif biçimsel ve formsal çalışmalar yürütülmelidir.
- **Ön Tasarım-Seçeneklerin Oluşturulması:** Alternatif form çalışmaları kapsamında artık tasarım ana kararlarını içeren programın yer aldığı bir ön tasarım çalışması tamamlanmalıdır. Bu aşamada, çalışma alanı ile ilgili birden fazla seçenek oluşturulur.

- **Kesin Tasarım:** Ön tasarım kapsamında ortaya konan çalışmalar yapılan eleştiriler doğrultusunda geliştirilmeli ve kesin tasarım aşaması tamamlanarak çalışma alanına uygulanabilecek bir şekilde proje son halini almalıdır. Bu aşamada bitki örtüsü detaylıca gösterilmeli ve listelenmelidir. Plan üzerinde eşyüksekti eğrileri, kot yazıları, mekan isimleri, donatılar, sirkülasyon elemanlarının eksiksiz yer alması gerekmektedir. Bitkilendirme planında bitki isimleri (botanik ve yerel), toplam miktarı, dikim boyu, gövde çevresi, repikaj, kap tipi gibi özelliklerini içeren bitki lejandı yer almalıdır.

Çevre Tasarım Projesinin Aşamaları

1) ARAŞTIRMA ve ANALİZ AŞAMASI	
Haritaların temini	Proje alanındaki mevcut fiziksel öğeleri içeren ölçekli bir plandır ve tasarımın ilerleyen tüm evrelerinde kullanılır.

Alan sörveyi	Eksik veriler alanda yerinde gözlem ve incelemeler ile altlık harita üzerine aktarılır. Sörvey ile alanla ilgili bilgi ve belgeler toplanır. Alan çalışması kapsamında toplanan bilgiler alanın gezilip dolaşılması, görüntülenmesi ve gözlenmesi ile dikkatli bir şekilde kaydedilmesi suretiyle elde edilir. Bu kapsamda çalışmanın amacı ışığında aşağıdaki kriterler incelenmelidir; 1) Doğal Peyzaj Değerleri - İklim (yağış, sıcaklık, nem, rüzgar, ışık) - Fizyografik özellikler (eğim, bakı, yükselti, jeomorfoloji) - Toprak özellikleri (toprak türü, derinlik, ph, besin maddesi, verimlilik) - Bitki örtüsü 2) Kültürel Peyzaj Değerleri - Sirkülasyon (yol otopark, köprü, meydan, giriş) - Mevcut yapılar (konut, cami, hastane, kamu kurumları, okul) - Diğer yapılar (çocuk oyun alanları, spor alanı, rekreasyon alanı) - Donatılar (Kamelya, oturma elemanı, çöp aydınlatma) - Toprak altı elemanları (kanalizasyon, su elektrik, doğalgaz,telefon) 3) Algısal Peyzaj Değerleri - Görsel (egemen görüş, bakış noktası, odak noktası, istenmeyen manzara) - İşitsel (gürültü) - Kokusal
Alan analizi	Proje alanının özel koşullarına uygun tasarım çözümünün nasıl olabileceğine dair anahtar strateji ve ipuçları belirlenir. Peyzaj tasarımında analiz, sirkülasyon, manzara, proje alanın özelliklerinin, sorunlarının ve potansiyellerinin tam ve eksiksiz incelenmesine bağlıdır. Alan analizindeki ifadeler karar ve eylem vurgulanmalıdır. Bu kapsamda çalışmanın amacı ışığında aşağıdaki kriterler ışığında adım adım gerçekleştirilmelidir; 1) Sorun analizi (ulaşım ve sirkülasyon, alan plastiği, donatısal sorunlar, mekansal sorunlar) 2) Mevcut mekanların ve elamanların tasarım potansiyelleri: - Mekan düzeyinde: yeterlilik, işlevsellik, çeşitlilik, estetik - Donatı düzeyinde: kullanılabilir, değiştirilebilir, kaldırılabilir - Bitki düzeyinde: Mutlak korunacak, yerleri değiştirilecek, bakım yapılacak, yok sayılacak 3) Kullanıcı profili 4) Siluet analizi
2) TASARIM AŞAMASI	
Tasarım programı	Tasarım çözümünün oluşturulması için gerekli tüm mekanların, öğelerin, ihtiyaç ve isteklerin yazılı bir listesi ve taslağı hazırlanmalı, senaryolar oluşturulmalıdır.
İşlev şeması	Tasarım evresinin ilk adımı, işlev planı(diyagramı) ya da leke planı ile ilişkili olan konsept plandır. Bu plan tasarıma ilişkin kağıt üzerinde yapılan ilk işlevsel çalışmadır. Belirlenen işlev alanlarının ve diğer tasarım öğelerinin, arazinin özel koşullarına uygun, birbiriyle, mevcut ve çevre ile ilişkili bir şekilde lekeler halinde grafik anlatım teknikleri kullanılarak oluşturulan yerleşim planıdır. Bu planın amacı, işleve dayanarak tasarımın fikir planının oluşturulmasıdır. Bu plan tasarımın iskeleti ve temelidir. Bu plan için önceki aşamaların birer kopyasına ihtiyaç vardır. oluşturulan lekeler yaklaşık büyüklük, konum sirkülasyon, manzara ve ön özelliklerine bakılarak düşünülmeli ve çizilmelidir. Bu plan yoğun düşünce ve inceleme ürünüdür.
Konsept plan	
Form çalışması	
Ön tasarım	
Kesin tasarım	Kesin tasarım planı mastır plan, bütün bu tasarım aşamalarının sonucusudur. Son tasarım çözümdür. Büyük ölçüde tamamlanmıştır. Bu plan eşyükselti eğrileri, kot yazıları, mekan isimleri, donatılar, sirkülasyon elemanlarını içerir. Bu aşama bitkilendirme sürecini de kapsamaktadır. Bitkilendirme projesi plan çizimi yanında kesit üç boyut ve perspektif çizimlerden oluşur. Kullanılan bitkilerin nereye, dikim aralıklarına, dikim düzenlerine, miktarlarına ve nasıl uygulanacağına dair önemli bilgiler sunmaktadır. Bitkilendirme projelerinde bitkilerin tepe tacı izdüşümlerini temsil eden bazı grafik simgeler kullanılır. Bitkilendirme projesinde bitki isimleri (botanik ve yerel), toplam miktarı, dikim boyu, gövde çevresi, repikaj, kap tipi gibi özelliklerini içeren bitki lejantı olmalıdır.

TESLİMDE İSTENENLER

Teslim; 1. Tespit, 2. Tespit ve Final Teslimi olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Araştırma ve analiz ile tasarım sürecinden oluşan bu proje sürecinde 1. ve 2. tespitler derste sorumlu olduğunuz hocalar ve asistanlara verilecek, final teslimi ise sınav programına göre belirlenen tarihte ve belirlenen sınıfta yapılacaktır.

1. TESPİTTE İSTENENLER:

Belirlemiş olduğunuz alternatiflere yönelik olarak dersteki hocanızın görüşleri doğrultusunda seçilen bir alternatifinizin leke halini ve eskiz halini gerekiyorsa lejantı ile birlikte teslim ediniz.ders kapsamında tamamlanmış paftaları da teslim ediniz. Bu teslimdeki amaç alacağınız yoruma göre alternatifinizi geliştirmek ve bir sonraki aşamaya geçmektir.

- * Verilen alanın mevcut durumunu ayrıntılı olarak ortaya koyan 1/1000 ölçekli SÖRVEY-ALAN ANALİZİ PAFTASI,
- * Alanın silüet fotoğraflarını içeren FOTOĞRAF PAFTASI,
- * Yapılan analizler ve alanı kullanacaklar doğrultusunda hazırlanan İHTİYAÇ PROGRAMI-KONSEPT-SENARYO PAFTASI,
- * 1/1000 ölçekte TASARIM ANA KARARLARI PAFTASI,
- * 1/1000 ölçekli ÇALIŞMA MAKETİ.

Bu aşamada dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan birisi de; **sörvey** ve **analiz** arasındaki farkın vurgulanarak hazırlıklar yapılmasıdır. Sörvey, bir durum tespiti çalışmasıdır. Analiz ise; sörveyde elde edilen verilerin, tasarım ve planlama kriterlerine göre nasıl ele alınacağıdır. Söz gelimi; bir yolun 3 m genişliğinde olması sörveyde gösterilmesi gereken bir durumu ifade ederken; bu yolun mevcut araç ve yaya sirkülasyonu açısından ele alındığında, uluslararası normlara göre ('bence, bana göre, sanki' vb ifadelerle başlayan kişisel sebeplerle değil, nitelikli verilerle) yeterli olmaması nedeniyle genişletilmesi gerekliliği bir analiz yaklaşımıdır. Bir başka önemli konu olan **sentez** ise; analiz kararlarından sonra, tasarım sürecinin hemen başında, verilecek temel kararlara göre, o ana kadar elde edilen verilerin bireysel olarak işlenmiş halini ifade eder. Analizden farklı olarak, mevcut durumun işlenmiş halini değil, proje sahibinin gelecekle ilgili projeksiyonuna göre elde edilen verilerin işlenmiş halini ifade eder.

İhtiyaç programı, konsept ve **senaryo** ise; Tasarım çözümünün oluşturulması için gerekli tüm mekânların, öğelerin, ihtiyaç ve isteklerin yazılı bir listesi ve taslağı olarak tanımlanabilir. Bu senaryo, işlev şeması, mevcut imkan ve koşullar, kullanıcı istek ve ihtiyaçları tasarım evresinin ilk adımı, işlev planı (diyagramı) ya da konsept plandır. Bu plan tasarıma ilişkin kâğıt üzerinde yapılan ilk işlevsel çalışmadır. Belirlenen işlev alanlarının ve diğer tasarım öğelerinin, arazinin özel koşullarına uygun, birbiriyle, mevcut ve çevre ile ilişkili bir şekilde grafik anlatım teknikleri kullanılarak oluşturulan yerleşim planıdır. Bu planın amacı, işleve dayanarak tasarımın fikir planının oluşturulmasıdır. Oluşturulan mekanlar yaklaşık büyüklük, konum sirkülasyon, manzara ve yön özelliklerine bakılarak düşünülmeli ve çizilmelidir. Bu plan yoğun düşünce ve inceleme ürünüdür.

2. TESPİTTE İSTENENLER:

Projenin birinci tespitte sunumu sırasında yapılan eleştiriler göz önüne alınarak 1. tespit sonucunda geliştirmiş olduğunuz alternatif tasarımın geliştirilmesi ve detay çözümlerinin yansıtıldığı paftayı (70*100 renkli pafta) teslim ediniz. Bu teslimdeki amaç 1. tespitteki gelişmenizi ortaya koymak, eksiklerini belirleyerek daha çok detay tasarımına yoğunlaştırmak ve bitkilendirme tasarım aşamasına geçmektir.

- * 1/1000 ölçekli tasarım ana kararlarıyla uyumlu olacak şekilde; 1/500 ölçekli SERT-YUMUŞAK ZEMİN PLANI (YAPISAL PEYZAJ PAFTASI),
- * 1/1000 ölçekli tasarım ana kararlarıyla uyumlu olacak şekilde; 1/500 ölçekli BİTKİLENDİRME-ÖRTÜ PLANI (BİTKİLENDİRME ANA KARARLARININ ALINDIĞI PAFTA),
- * Planın en özellikli ve özgün bölgesinin 1/200 ölçekte SERT-YUMUŞAK ZEMİN PLANI ile bitkilendirme ana kararlarını içeren BİTKİLENDİRME PLANI,
- * 1/1000 ölçekli ÇALIŞMA MAKETİ.

FİNAL TESLİMİNDE İSTENENLER:

Sınav programında belirtilen tarihlerde önce pafta ve sonra maket olmak üzere teslim alınacaktır. Pafta teslimi sırasında 2 adet foto-blok sunum paftası istenmektedir. Bu kapsamda teslimde istenenler aşağıda detaylandırılmıştır;

- * 2 adet FOTOBLOG SUNUM PAFTASI 62*82 cm boyutlarında,
- * 1/500 ölçekli SERT-YUMUŞAK ZEMİN ve BİTKİLENDİRME PLANLARI 70*100 cm boyutlarında beyaz kağıda,
- * 1/500 ölçekte KESİT-GÖRÜNÜŞ PAFTASI 70*100 cm boyutlarında beyaz kağıda,
- * Anlatılmak istenen alanın büyüklüğüne göre 1/200, 1/100, 1/50 ve 1/20 ölçeklerinde DETAY PAFTASI 70*100 cm boyutlarında beyaz kağıda,
 - Her öğrencinin proje anlatım tekniğine göre her bir pafta tasarlanmalıdır. Yapısal ve bitkisel bir plan, kesit, görünüş, detay ve üç boyutlu gösterim içermelidir.
 - Eşyükselti eğrileri, Duvarlar, Sınır öğeleri, Merdiven, Rampa, Mekân çözümleri, Donatı (aydınlatma, oturma, obje, çöp kovası, örtü vb.), Mekân isimleri, Kotları içermelidir.
 - Ağaç, çalı ve yer örtücü olarak seçilen bitki bileşenleri belirli tasarım tekniklerine göre yapılmış olmalıdır (soliter, küme, grup, blok, kültür, mono kültür, mozaik, perdeleme)
 - Her bir bitki grubunun ismi ve sayısı belli olmalıdır. Bitki mekanlarının isimleri olmalıdır. Bitkiler öne çıkmalıdır.
 - Bitki lejantında, bitki rumuzu, Latince adı, Türkçe adı, adet, renk, çap, boy ve form özelliklerine yer verilmelidir.
- * 1/1000 ölçekli MAKET.

Final tespitinde istenilen tüm paftaların dwg (autocad) ve psd (photoshop) formatında dijital ortamda teslim edilmesi zorunludur.

ÇALIŞMA TAKVİMİ

2016-2017 BAHAR YARIYILI ÇTP 6 DERSİ ÇALIŞMA TAKVİMİ		
1.HAFTA	14.02.2017- 17.02.2017	ESNEK HAFTA (TANIŞMA) PROJENİN AŞAMASI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİ
2.HAFTA	21.02.2017- 21.02.2017	KONU HAKKINDA BİLGİLENDİRME – ARAZİ ÇALIŞMASI
3.HAFTA	28.02.2017- 03.03.2017	SUNUMLARIN YAPILMASI KONUyla İLGİLİ ÖRNEKLERİN TOPLANMASI SÖRVEY ANALİZİ FOTOĞRAF PAFTASI
4.HAFTA	07.03.2017- 10.03.2017	SENARYOLARIN VE LEKE ŞEMASININ OLUŞTURULMASI
5.HAFTA	14.03.2017- 17.03.2017	ALTERNATİFLERİN ÜRETİLMESİ
6.HAFTA	21.03.2017- 24.03.2017	ALTERNATİF SEÇİMİ SEÇİLEN ALTERNATİFİN MAKETE DÖNÜŞTÜRÜLMESİ
7.HAFTA	28.03.2017	1. TESPİT TESLİMİ
8.HAFTA	04.04.2017- 07.04.2017	TASARIMIN GELİŞTİRİLMESİ VE DETAYLANDIRILMASI
9.HAFTA	11.04.2017- 14.04.2017	DETAY TASARIMINA GEÇİLMESİ TASARIMDA GEREKLİ DÜZELTMELERİN YAPILMASI MAKETİN HAZIRLANMASI
10.HAFTA	18.04.2017- 21.04.2017	BİTKİ LİSTESİNİN OLUŞTURULMASI VE BİTKİLENDİRME TASARIMI ANA KARARLARININ VERİLMESİ
11.HAFTA	25.04.2017	2. TESPİT TESLİMİ
12.HAFTA	02.05.2017- 05.05.2017	BİTKİLENDİRME PROJESİNİN GELİŞTİRİLMESİ
13.HAFTA	09.05.2017- 12.05.2017	BİTKİLENDİRME PROJESİNİN TAMAMLANMASI
14.HAFTA	16.05.2017- 19.05.2017	GEREKLİ DÜZELTMELERİN YAPILMASI PAFTA TASARIMINA GEÇİMESİ, MAKETİN TAMAMLANMASI
15.HAFTA	26. 05.2017	PROJE TESLİMİ (Saat 17.00'ye kadar)
16.HAFTA	29. 05.2017	MAKET TESLİMİ (Saat 12.00'ye kadar)

Prof. Dr. Cengiz ACAR
Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı